

NÉPNEVELŐ.

KATH. NEVELÉS-OKTATÁSÜGYI LAP.

Megjelenik a szorgalmi időben minden hó 15-én és 30-án. Előfizetési ár: Egy évre 2 frt Félévre 1 frt Egyes szám ára 10 kr.	Szerkesztő és laptulajdonos: Dr. Komlóssy Ferencz. Főmunkatárs: Zelliger Vilmos.	Az előfizetések, valamint a lap szellemi részét illető közlemények a „Népevelő” szerkesztőségére címezve Budapestre (VI. Érsek-utca 2. szám) küldendők.

TARTALOM: A szeretet hatalma a nevelésben. Spaller Józseftől. — Rangfokozat a népiskolában Vasastelepitől. — Tanügyi vita a képviselőházban. B-től. — Levelezés. Pozsonyitól. — Tárcza: Tanítók tizparancsolata. Cenner Lajostól. — Irodalom és művészet. — Pályázati eredmény. — Vegyesek. — Szerkesztői telefon. — Hirdetések.

A szeretet hatalma a nevelésben.

Minden idők legnagyobb paedagogusának az isteni Megváltónak ajkairól hangzottak el egykoron e szavak: „Engedjétek hozzám jöni a kisdedeket, mert övék a mennyek országa.” Vajha a népevelésnek minden egyes munkása át lenne hatva Jézus Krisztusnak a kisdedek iránt tanusított eme szeretetétől. Vajha ki-ki a szeretet ama melegével fogadná az iskolába lépő gyermekereget, mint a melylyel az Údvözítő fogadta őket.

A szeretet a nevelésben mindent pótol, de azt misem pótolja. Tekintsünk csak ama halovány aggodalmas arczra, melylyel különösen a kezdő iskola az iskola küszöbét átlépi Hallgassuk meg kis szívének hangos dobbanásait Miért fél, miért reszket e kis gyermek egész valójában? Talán csak nem azért, mert mostantól kezdve a szülői kebel melegét, gyöngéd öleléseit, a tanító rideg, szeretetlen bánásmódja váltandja föl? Aligha nem! mert ime egy meleg kézszorítás, egy szelíd tekintet, egy szeretetteljes szó a tanító részéről: — s a gyermek háborgó benseje lecsendesül.

Ki ne tapasztalta volna azt, hogy a tanítónak komor, sötét tekintete előtt mint zárkózik el a gyermeki lélek? Hogy a tanítónak kitörő haragja, durva bánásmódja mennyire kiforgatja a gyermeket minden józan gondolkozásából? Vihar az, mely dönt, rombol, pusztít, míg a szereteten alapuló vidámság hasonló a nap áldásos melegéhez. Valamint ez életre hí, fejlődésnek indít, virulásra készít mindent a szép természetben: épügy képes a tanító szívében lakozó szeretet is a jónak, szépnek és nemesnek Istentől a gyermeki lélekbe oltott hajlamait is fölébreszteni, fejlődésnek indítani.

„Egy atyának vagyunk gyermekei.” — Vajjon minő alkalmazást nyerhetnének az isteni Megváltónak e szép szavai nevelői működésünkben?

Mérjünk kinek-kinek egyenlő mértékkel úgy a jutalmazásban, mint a büntetésben. Más szóval: szeretetünk melege boldogítson szegényt — gazdagot egyaránt. S most vizsgáljuk meg lelkiismeretünk világát: hogy vajjon mindig az igazság mértékével

mértünk-e? A válasz alig hiszem, hogy teljesen megnyugtató lehetne. Hisz nem egyszer már magának a gyermeknek külső megjelenése is képes minket az igazság útjáról letériteni. Avagy hány-szor nem történik meg az, hogy egy szépen öltözött s e mellett szép arczu gyermeket — szemben a kevésbé ajánló külsejével — folytonosan kitüntetünk, kegyeinkkel halmozunk el? Szegény gyermek! mily korán kell érezned az emberek igazságtalanságát. Mintha bizony későbbi életveidben a lenézésből, a megvetésből nem jutna ki bőven a részed. . . . Vagy szóljak-e ama sok: „drága, aranyos, kedves” jelzőkről, melyekkel némely tanító az u. n. jobb módúakat elhalmozza? — Nevelő! gondold meg, hogy midőn az egyiket fölemelted: a másikat lesujtottad. Gondold meg, hogy a föl-emeltben az önzésnek, a lesujtottban pedig az irigységnek magvát hintetted el. Ezért pedig, tudd meg, felelős vagy Isten és emberek előtt.

Kitartást, lelkesedést, magasztos, de terhes nevelői működésünkben szintén honnan merithetnénk, ha nem a legfáradhatlanabb tanítónak az Isteni Mesternek a példájából. Ő, bár a napi fáradalmaktól testben, lélekben meg volt törve, — mégis magához bocsátá a kisdedeket s megáldá őket.

A mi életünk is nehéz küzdelem. Fáradságteljes munkánk nem egyszer merit ki: testileg, lelkiileg, igen sokszor a siker minden reménye nélkül. Aggódás szállja meg szívünket munkánk sikertelensége fölött, csalódás után, csalódás ér. Ámde azért szívünk szeretetének melegét még legborultabb napjainkban sem szabad megvonnunk a ránk bízott gyermekektől; sem pedig magaszos pályánktól. Az istenfő földműves földbe veti a magot s így szól: „Emberé a munka, Istené az áldás.” Mi sem kívánhatjuk azt, hogy a gyermeki lélekbe plántált ismeretek nyomban gyümölcseikkel kedveskedjenek nekünk. A legtöbb esetben a sikertelenség csak lát-szólagos. Igen, mert a jólvégzett munka előbb-utóbb meghozza a maga fölemelő gyümölcseit. Ismétlem: merítsünk szép hivatásunkban kitartást, lelkesedést az isteni Mester példájából. Az Ő szelleme legyen működésünkben vezérünk; szíve meg útjelzője a

szeretet ama útjának, melyen pályánkon haladnunk kell. Ha mindig és mindenben Őt követjük, úgy reánk nézve a tanítói pálya az örömek kiapadhatatlan forrása leend

Spaller József.

Rangfokozat a népiskolában.

E b. lap f. évi 2 számában Cenner Lajos ur, „Hercig“ című tárczacikkben bizonyos „tévedések“ felől igyekszik bennünket fölvilágosítani. Én, bármennyire forgattam is azt a cikket, semmikép sem tudtam ráakadni azokra a „tévedésekre“, sőt egy találtam, hogy C. ur hibította el a dolgot. Mert ha jól értettem, úgy azt akarja bizonyítani C. ur, hogy a tehetséges gyermekeket, mivel „legjobbban sarkalja őket a kitüntetés“, a jól felfogott paedagogia értelmében az első padokba kell ültetni. Ami más szóval annyit tesz, hogy az iskolába a rangfokozatot kell behozni

Ambár magamról tudom, hogy a tiszta, csinosan öltözött értelmes gyermek, mindig jobban tetszik mint a piszkos, rongyos, korlátolt fölfogású; — bár föltétlen osztozom C. ur azon nézetében, hogy a paedagogia egyik főkélléke az egyéni nevelés; — sőt még azt is föl tudom fogni, hogy a tehetségesebb gyermekekkel a tanítónak miért kell kevesebbet foglalkoznia; — csak azt vagyok képtelen belátni, miért kell a „herezige“-nek az

első padban ülniök? A t. szerkesztő ur engedelmével elmondom azt is, miért.

C. ur, mint már fönebb jeleztem az iskolai rangfokozat mellett foglalállást; hanem csak mondja, hogy ez a helyes paedagogia — a bizonyítást elhagyja.

Azok, kik C. ur nézetén vannak, azzal érvelnek, hogy a rangfokozat:

1. — megkönnyíti a tanító munkáját a kérdések intézésénél: mert ha képességek szerint ülteti tanítványait, mindig tudni fogja, honnan várhat kérdésre feleletet, hová intézze a könnyebb, hová a nehezebb kérdéseket;

2. az életre előkészítő jellegét kölcsönöz az iskolának; mivel a rangfokozat a társadalmi életben oly nagy szerepet játszik;

3. leghathatósabb tulajdonsága az, hogy magának a tanításnak is nevelői hatást kölcsönöz és az iskolát a jellemképzés iskolájává teszi, ha helyesen alkalmaztatik. — Vegyük most sorjában az egyes pontokat.

Igaz e, hogy megkönnyíti a tanító munkáját a kérdések intézésénél? Nem. — Mert ha képességek szerint akarom ültetni tanítványaimat, ismerem is kell őket; ha ismerem képességeiket, mi szükségem akkor e külső eszközre?! Ha pedig nem ismerem, akkor hiába ültetem őket, mert helyes képességeknek megfelelő beosztást nem eszközölhetek.

Sokkal fontosabbnak tetszik azonban a másó

TARCA.

Tanítók tizparancsolata.

1. Én vagyok a te urad, tanítód, idegen tekintélyek ne legyenek előtted, hogy azokra hallgass.
2. Tanítód nevét hiába ne vedyed.
3. Megemlékezzél róla, hogy szünnapokat szentelj.
4. Tanítókat és tanítónőket tiszteljed, hogy rendes életű légy a földön, melyet mindennap jársz.
5. Ne ülj.
6. Ne parasztkodjál.
7. Időt ne lopj.
8. Hamis tanuságot ne hallgass meg tanítványod ellen.
9. Növendéked egészségét hüen megkivánjad.
10. Se lábát, se kezeit, se orrát, se koponyatetejét, se öklét, se a haját, se egyébnemű jószágát ne bántsd. Amen.

Még diákkoromból maradt eszemben a parodia és a travestia fogalma. Az első valamely komoly költemény formájának nevetséges tárgyra való alkalmazása; mintha például eszmadiából tanfelügyelőt csinálnának (dehogy teszik!) a travestia pedig kicsinyes tárgynak nagy hangon tartott bemutatása, teszem azt a — Rill-féle 100-as bizottság. Hát az én tizparancsom micsoda? ez nem akar se parodia, se travestia lenni, hanem igenis egy nagyon komoly dolognak más komoly ügyre való alkalmazása, tehát olyan metamorphosis-féle. A paedagogia fölveit akartam röviden összeállítani

s ezt a formát vettem hozzá, hogy könnyebben meg lehessen jegyezni. Ha úgy tetszik, szolgálok egy kis kommentárral is.

Mindjárt az elsőnél az a bonmot jut eszembe, amit egy falusi tanítóról olvastam. József császár egy falusi iskolát látogatott meg egyszer, s fényes kíséretével az egyszerű osztályba lépve, egy öreg mestert talált ott, aki házi sípkában végezte a tölcseren töltögetés nem könnyű munkáját; a császár jöttére pedig a sípkáját meg sem billentette, nem hogy levette volna. Mikor pedig a kísérők egyike őt „tévedésére“ figyelmeztette, egyenesen a nagy urhoz fordult e szavakkal: Felség! a sípkámat azért nem vettem le, mert ha a gyerekek megtudják, hogy nálam nagyobb ur is van a világon, nem tudom, ki tartja majd őket féken. József császár mosolyogva egyezett bele a nem rosz okoskodásba. A tanítói tekintély nagy fontosságáról egy szót se vesztettek tovább, csak erre a kis történetkére utalok, hozzátevéen az Irás szavait: aki olvassa, értse.

A második parancs, mint az isteni tiz közül is a második, az elsőnek hangsúlyozása és talán fokozása is. Aki mást megbecsül, magát becsüli meg, tartja egy közmondás. Nem szabad tehát növendékeinknek megengednünk, hogy más tanítóról előttünk tiszteletlenül beszéljenek; sőt azt is követeljük meg, hogy ha előttünk a gyermek más tanítót megnevez, mindig hozzá tegye: „tanító ur“ vagy legalább is „ur“. Sokszor megtörténik, hogy a gyermek által üzenetet vagy mást küldünk egymásnak; nem tartom szerénytelenségnek, ha ilyenkor a gyermek szájába adjuk a mondandókat, pl. ilyenformán: menj

dik érv. mintha az iskolai rangfokozat az életre készítene elő. Mielőtt azonban annak megdöntéséhez fognánk, fordítsuk csak figyelmünket más pontra.

Nem vonom kétségbe, hogy a rangfokozat barátjai a helyes alkalmazás alatt bizonyára igazságot is értenek, s hogy az ilyen, lehetőségét föltéve, nehéz, azt még leghevesebb védői is meg fogják engedni. Itt először is az a kérdés merül fel, hogy az ültetésnél a viselet vagy a tanulás legyen-e a mérvadó; mert rendszeren azt tapasztaljuk, hogy a jobb tanulók nem mindig a jobb viseletűek is. S mit tegyünk, ha csak a tanulás jó számba? Mert tudjuk, hogy a növendék nem minden tantárgyból egyformán erős. Most azt ültessük e elsőnek, aki például jobban tud számolni, vagy azt ki az olvasásban mutat több képességet? S ha azután e legszigorubb mérlegelésnél is többen vannak, egyformán állók mind a viseletben, mind a tanulásban — melyiket ültessük elsőnek?

Csak a képességet vagy szorgalmat jutalmazzuk-e? Mert jól tudjuk, hogy „nem lehet mindenki lángész!” — mint C. ur is bevallja. Most kit jutalmazunk, a lángészt-e, ki néhányszori hallásra ugy tudja, mint a „vizfolyás”, vagy azt a szegény gyermeket-e, ki néhány órai tanulás után is csak középserűen felel? S hogy betetőzzük, azt kérdjük még, mit tegyen a tanító, ha következetes akar maradni, azon, különben jó tanulóval, ki betegség

ide vagy ide és mondd meg a tanító urnak, hogy N. tanító ur izeni, vagy kéreti stb. De — mint ezen formában is meg van — ha a tanulók előtt valamely kartársunkról beszélünk, mi magunk is tegyük melléje a címet: tanító ur, ha különben bár minő viszonyban vagyunk is vele. Ezáltal a gyermekeket a tekintély megbecsülésére és a társadalmi illemlre neveljük.

A harmadik parancsolat a tanító személyére vonatkozik. Vannak kis és nagy ünnepek s vannak kis és nagy szünnapok. Mindegyiket a maga módja szerint kell felhasználni. Ha egy-két napi szünet van évközben, az nagyon is elkel a kifáradt testnek és folyton működő szellemnek; azokat tehát ugy kell megszentelni, hogy azt a pár napot üdülésre, észszerű szórakozásra fordítjuk. De a nagy szünnapokat — a két hónapot — kár volna egészen heveréssel tölteni; hanem ezt ugy legjobb beosztani, hogy ilyen legyen az arány: év közben 90% munka 10% szórakozás, a nagy vakációban 10% munka, 90% szórakozás. Ezt értem a „szünnapokat szentelj” alatt.

A negyedik parancs önmagát kommentálja. Ha a gyermek megbecsüli magát az iskolában, könnyebb dolga lesz, az természetes; de erre a megbecsülésre nekünk kell őt jó eleve rászoktatnunk. Mily más kép egy jól vezetett iskola rendes, illetudó gyermekekkel, mint egy gyülekező hely (nem is nevezem iskolának) zajongó, ordító, makacs-kodó subancokkal. Tőlünk függ, hogy milyen legyen a kép.

A még következő parancsok mind a tanító sze-

miatt mulasztván, természetesen elmaradt az ezelőtt hátul ülötől?

Lehet-e itt következetesen eljárni, anélkül, hogy mind a magunk, mind pedig a gyermek igazságérzetét ne sértsük?

Térjünk most vissza a második pontra, t. i. a rangfokozat-védők azon állítására, hogy ezen intézmény az életre előkészítő.

Tegyük fel, hogy a felhozott nehézséget a legigazságosabb módon meg tudnók oldani; vajjon akkor is előkészítője volna-e ez az életben előforduló egyenetlenségeknek? Kétlem! Hiszen mindennap tapasztalhatjuk, hogy értelmetlenek, kik a szájhösködéshez, hizelgéshez s más ily „nemes sporthoz” értenek előkelő állást foglalnak el; míg sokszor az igazi tehetség, különösen, ha nincs hajlékony dereka, mélyen áll alattok.

Igen, legyen az iskola az életre előkészítő, de sokkal nemesebb értelemben! Keltsük életre, s erősítsük meg az ifju kebelben az eszményi erőket ugyannyira, hogy ha később a földi élet tökéletlenségei következtében kiöletéssel fenyegettetnének, elég szilárdak legyenek e tökéletlenség szülte küzdelmekben dicsőségesen győzedelmeskedni; keltsük fel az ifjuságban az élet eszményi fölfogását, tanítsuk őket az eszményi javak örök becsében hinni, s e hitet erősítsük meg bennök annyira, hogy még akkor se veszítsék el, midőn az élet megingatni törekedvén azt, helyébe a pessimistikus életnézet mérges magvát akarja vetni

mélyére és bánásmódjára vonatkoznak. Az ötödikben a tanító egészségéről és a tanítás hasznáról van szó. Mert ha az iskolában mindig csak ülünk, könnyen beleeshetünk a hivatalnokok által annyiszor panaszolt bajba, ami az ülő-életmód következménye. Különbben beszélnek erről az orvosok ugyis eleget — én hát maradok a kaptafa, azaz, hogy a nevelésügy mellett és ezen szempontból teszek pár megjegyzést az ötödik parancsra. Ezerszer és egyszer elmondták már paedagogiai körökben, hogy a tanító nem csak tanít, hanem nevel is. És hogy neveljek én olyant, akit nem ismerek? Pedig ha a tanító a la egyetemi tanár beül a katedrájába s tudós előadásokkal üli végig óráit, akkor tanítani meglehet hogy fog, de nevelni soha. Meg aztán az eredményt legjobban biztosítja az a szeretet-kapocs, az az atya-fiu viszony, melynek mindenhol léteznie kellene a tanító és növendékei között és amely így sohasem fog létrejönni. — Ugyanazon ezeregyszer hirdetett tanból foly ki a hatodik parancsolat is. Erről a pontról ugyan nehéz keveset írni, de megpróbálom. Tudom, hogy a szülők a legkíváncsiabbak arra, hogy mit szól ehhez egy „tanügyi ember”. No hát azt mondja, hogy határozzuk meg először a parasztkodás fogalmát. Uri szülők előtt a tanítónak minden szigorú szava parasztkodás, minden intése parasztkodás, a büntetései meg pláne parasztkodás. A tanító lehet szigorú, lehet a körülmények szerint, nagyon szigorú, de parasztkodó soha. De hát mi az tulajdonképen, amiről szó van? Positív meghatározást adni, ha nem lehetetlen, legalább is nagyon nehéz; de negative talán így hang-

All-e az, hogy a rangfokozat a tanításnak nevelői hatást kölcsönöz, s az iskolát a jellemképzés iskolájává teszi? Nem áll! Mivel a nevelés véghezjárja erkölcsi jellem képzése; már pedig ily külső eszközökkel jellemet egyáltalán, nem csak, hogy nem képezhetünk, hanem ellenkezőleg azon veszélybe jutunk, hogy kárt teszünk benne.

Igaz ugyan, hogy becsvágyó természeteknél — különösen az értelmi kiképzésre nézve — sokszor esodákat művel az első helyre való kilátás vagy a lefokoztatás félelme, s azért mondja C. ur is, hogy „a kitüntetés legjobban sarkalja őket.“ De kérdem, mi fogja őket sarkalni, ha megszűnt a kitüntetés reménye, avagy a lealáztatás (nevezziük a lefokozást így) félelme? Részemről azt hiszem, hogy ezen rugók működésének megszűntével, a cselekvési akarat is meg fog szűnni; tehát az akarat hűtlen lesz önmagához. Már pedig a jellem, épen ellenkezőleg ezzel, az akarat hűségét önmagához.

Azt tartja egy angol közmondás „a gyermek a férfi atyja.“ Oltuk tehát a gyermekbe azon elvet, hogy amit tesz, kitüntetés reményében vagy lealáztatás félelmében cselekedje, s meglátjuk mit érünk el vele! Vagy van talán, ki ily elvek szerint eljáró embert erkölcsi jelleműnek vagy általában csak jellemesnek is tart?

Ha csirait keressük azon erkölcsi fogyatkozásnak, mely a nagyravágyás neve alatt ismeretes, ugy igen, de igen sokszor egész az iskoláig kell

zik: a műveltség hiánya. Mivel pedig a műveltség is nem egyes dolgokban, hanem az általános modorban, fellépésben, beszédben stb. nyilvánul, így vagyunk a parasztkodással is. Pl. póriás kifejezésekkel, címzésekkel stb. illetni a gyermeket, indulatosságából kretát vagy taneszközöket asztalhoz, földhöz vágni — ez parasztkodás. Jól jegyezzük meg, hogy ha az első parancsban megkivánjuk, hogy mi a gyermek előtt fötekintély és mintakép legyünk — amint így is szokott lenni — akkor nekünk magunknak is azon kell lennünk, hogy a gyermeknek olyan mintaképe legyen, akitől tanulni nem szégyen.

A hetedikről nem beszélek: eléggé, talán nagyon is világos.

A nyolcadikhoz azt teszem hozzá, hogy ne maradjunk annál, hogy akármily (hamis) vádaskodás előtt füleinket bezárjuk, hanem egyáltalán arra szoktassuk gyermekeinket, hogy tudjanak különbséget tenni a szükséges bejelentés és a helytelen, fölösleges árulkodás között.

A kilencedik pedig nem csak a kívánságról szól, hanem arról is, hogy rajta is legyünk azon, hogy az iskola ne rontsa a gyermekek egészségét.

A tizedik egy nem rég nagy port fölvert kérdést érint: a testi büntetéseket. Mikor a parancs azok ellen szól, hallgatagon benne van mégis: kivéve a végső eseteket. Tehát semminemű jószágát, csak a végső esetekben egymüt; kiki tudja melyiket. De a fejbe-verés, ujjhegypálcázás stb.-re sohasincs kivétel.

Itt a tizparancs, itta kommentár, aki akarja tegye magáévá.

Cenner Lajos.

visszamennünk, a hol ily külsőségekkel, értéktelen dolgok tulbecsülésével ferde irányba vezették a gyermekek helyes ítélő képességét.

De nem folytatom! A ki többet akar orról tudni, fogja kezébe Ackermann E. Pädagogische Fragen“ című munkájának első kötetét, melynek e cikkem is csak viszhangja; ott a 105—113 oldalokon gyönyörű alaposággal találja ezt tárgyalva.

Azt hiszem, hogy C. ur, kit csak e lapok hátsó oldalairól ismerek, nem fogja rossz néven venni, hogy épen az ő cikkén akadtam fönn; de hát nem csak a gusztus, a vélemény is különböző. Ha érdeklő C. urat, hol ülnek az én „herceigjeim“ — szívesen megírom egy más cikkben.

Vasastelepi.

Tanügyi vita a képviselőházban.

(1889. máj. 20. —)

Az új vallás- és közoktatásügyi miniszter keresztül esett a tűzpróbán — szerencsésen. Gr. Csáky, akinek nyilatkozatai elé sokan a legkövetelőbb várakozásokkal néztek, kit eddig ködbe burkoltak, szerencsétlen kezűnek állítottak — egy csapásra megnyerte úgy a kormánypárt, mint az ellenzék rokonszenvét, daczára az ismeretes német nyelvi rendeletnek. Megnyerő külseje, szép, okos, mérsékelt beszéde, mind hozzájárult a sikerhez.

Most, midőn vezéreleit ismerjük, üdvözöljük őt a miniszteri széken és kívánjuk, hogy a maga elé tűzött célját elérve, az ország rokonszenvét el ne veszítse, hanem hogy az mindinkább nagyobb és nagyobb fokot érjen el.

A vallás- és közokt. ügyi miniszteriumi tárcza 1889. költségvetése f. hó 20. került tárgyalás alá. Igyekezni fogunk az egész vitáról, habár rövid vonásokban is, hü képet nyújtani t. olvasóinknak.

I. nap (máj. 20.)

A vitát Ország S. a pénzügyi és Szathmáry Gy. a közokt. bizottság előadói nyitották meg. Mindketten ajánlották a költségvetés elfogadását; az utóbbi kijelenti, hogy a közoktatási költségvetés, valamennyi között a legkisebb, pedig ez az ügy a magyar államot és nemzetet esontig és velőig érdekli.

Ez után gr. Csáky adta elő programját. Az épület szilárdsága az alaptól függ, a melyen nyugszik. A közoktatás alapja a kisdedová. Hogy jobb és nagyobb szukkreszczenziát nevelhessünk, már a kisdedeket kell gondozás alá vennünk. Ezt a társadalom, a községek és egyesek tevékenysége által kívánja elérni. — Az elemi oktatásnál felemlíti, hogy nincsen elég elemi iskolánk. (Ki ennek az oka? A bold. minister, ki nem az iskolákban szűkölködő helyeken állított fel iskolákat, hanem a meglevőket beszűntetve, azok helyett újakat épített! — B.) A tanítók fizetésének ügye sines kellően rendezve. E pontnál hozzáteszi a miniszter, hogy a tanítók nyugdíjtörvényének revizióját nagyon sürgősnek tartja, a mi a tanítókat, kik ez ügyben mozgalmat indítottak meg, meglelégedéssel fogja eltölteni. — Áttér azután a középiskolákra, amelyeknél kitűzött célja: az egységes kö-

zépiskolának megteremtése. A középiskolai túlterhelést a helytelen tanmódszer következményének tartja, mert a külföldön, kivált Francia- és Németországban a középiskolákban jóval többet tanítanak, mint nálunk. — Ha a középiskolák ügyén javítva lesz, önkényt fog javulni az egyetem ügye is. — A harmadik egyetem eszméjét nem óhajtja elejteni. A speciális kultúr intézeteket nem fogja elhanyagolni. — Erős meggyőződése, hogy közoktatásügyi politikánk egészében véve immár fordulóponthoz ért s így az a közoktatás terén a külső oktatások éráját, kell, hogy a belső alkotások érája kövesse — Szép nyilatkozata a miniszternek, hogy az iskola közös porond, melyen az érdekeltek. (az állam, a társadalom, a felekezetek, a községek és egyesek) összeségének nemes vetélkedése növeli nagygyá, növeli hasznossá a jövő nemzedékét. — Sajnosan nélkülöztük a miniszter beszédében a vallásos nevelés szükségességének hangsúlyozását annyival is inkább, mert a nevelésnek valódi és tulajdonképeni alapja a vallás. Látjuk annak hiányát a mai fiatalságban, melyet csak tanítanak, de nem nevelnek.

Utána Kovács Albert szólalt fel, ki hiszi és reméli, hogy az új kultuszminiszter nem engedni elkövetni magával azt, hogy fennálló szükségletére a költségvetésben ne kapjon megfelelő fedezetet s maga sem fogja elkövetni a szegény tanítókkal azt, hogy hónapokon át ne adja ki a fizetésüket. — Különben pedig azt állítja, hogy a közoktatás terén eddig alig történt valami, de annál több ellenkező irányban; teljes stagnációt konstatál.

Ezen stagnációt tagadásba vette Várady Gábor, ki azt vitatja, hogy az csak lassú, fokozatos haladás. — A magyar nyelvű póttanfolyamok fenntartása mellett az ösztöndíjrendszer kiterjesztését sürgeti oly tanítók részére, kik a magyar nyelv tanítása körül nagyobb sikereket tudtak elérni.

Leeszkó István a közérkölesök hanyatlását konstatálja, mert a mostani nevelésnél hiányzik az egyedül biztos fundamentum: a vallásérköles. A közoktatásügy hiányáról szólva, kiemeli a kisdéövök nagy fontosságát a magyarosodás szempontjából. Kisdéövökat kell felállítani, de ne legyen különbség az állami és felekezeti óvodák közt, ugyszintén az állami és felekezeti népiskolák közt, hogy míg az elsőkre ezerek utalványoztatnak, az utóbbiak egy pár forintnyi alamizsnában részesülnek, — óvodákat ott a hol termékeny talajra találnak, a felvidéken. Biztosítja a kultuszminisztert, hogy a munkás felvidéki nép hálával fog tartozni, s tíz év alatt nyelvileg is magyar lesz.

Hock János kifogásolja az alapot, a statisztikai adatokat, a melyeken a közokt. jelentés épült. Maga hallotta, mikor egy tanfelügyelő írónak ilyenforma utasítást adott: Csinálja meg a statisztikai adatokat, de vigyázzon, hogy öt percentes javulást mutassanak és a számok klappoljanak. — A néptanítókra nézve megjegyzi, hogy nem lesz addig helyes népoktatásunk, míg néptanítóink helyzetén nem javítunk. A kik a társadalom alapját vetik meg: a tanítókkal mi legkeve-

sebbet gondolunk. Gondoskodunk a méltóságos főispánokról, mert méltóságosak és éhezni hagyjuk a néptanítókat. — Tanügyi téren sok botlás történt, s ezek között első helyen áll az, hogy a népoktatás terén az államot és felekezeteket egymással szembeállították, holott e tényezőknek egymást ki egészíteniök kellene. A felekezeti iskolák állami segélyezése az az alap, melyen kulturánknak fejlődni lehet. (Ezt mi is óhajtjuk. L. Népn. 1888 156. l. — B.)

II. nap (máj. 21.)

Kiss Albert megnyugszik abban, amit a kultuszminiszter a kisdéövásról mondott. De azt hiába keresi a programmban, hogy mily módszerrel óhajt az elemi oktatás bajain segíteni. Az elemi oktatás terén beállott megállapodást visszaesésnek tartja, melyen a közoktatásügyi tärza mostoha dotációja nem orvosolhat. Ez a mostoha dotáció akadályozza az elemi oktatás fejlődését.

Benedek Elek éles kritikát gyakorolt népiskolai tanításunk felett. Konstatálja, hogy a tankönyvek közt sok a selejtes, pedig ha a tankönyv jó, akkor a tanító bármilyen gyöngye legyen, a tanításnak lehet eredménye. Ha a tankönyv rossz, akkor még a jó tanító mellett is kétes a tanítás eredménye; legalább is a rossz tankönyv zavarba hozhatja a jó tanítót is. — Különösen elítéli a kormány által kiadott tankönyveket.

Hermann Ottó a tud. akadémiát támadta, azt mondván, hogy a nemzetben nincs meg a fögékonyosság a magyar tudományos akadémia tudománya iránt. A költségvetést csak mint minimumot fogadja el.

III. nap (máj. 22.)

Orbán Balázs helyeselve a kultuszminiszter programjának több pontját, a költségvetést elfogadja, bár kulturezéléokra többet is megszavazna.

Firczak Gyula behatóan foglalkozik a ruthén nép viszonyaival. Fölhozza a túlterheltség vádját, melyet nem tart elégé indokoltnak. — Meggyőződése, hogy az helyes tanügyi politika, mely nemzeti szellemben a kor kívánalmai szerint vallásérkölesi alapon fejlesztetik. Ne idegenkedjünk — ugymond — a vallásos jellegü intézményektől; mert a mutatkozó társadalmi veszélyeket csakis a vallás szelleme által lehet leküzdeni, és vallás nélkül nem lehet az embereket azon elvek és kötelességek teljesítésére visszahódítani, melyek az állam rendjének alapját képezik.

Madarász Imre a népoktatással foglalkozik. Szomorú, hogy az iskolába nem járó tan-kötelesek száma közel fél millió. A tanfelügyelők nem látogatják évenként az iskolákat.

Berzevichy Albert államtitkár védelmébe veszi közoktatásunk állapotát, a statisztikai adatokat, a tankönyveket. Végül azt mondja: Egy nemzeti kultúra megteremtése, nem egy kormány feladata, közös munkája ez a kormány és társadalomnak s ha az ellenzékiek letagadják a kulturális haladást, akkor a vádból egyenlő rész jut ki a társadalomnak is. Azt hiszi hogy aki majdan a mi korunk kulturtörékvesét megirandja, az magasz-

talással fog megemlékezni a kormány és társadalom fáradozásairól.

L i n d n e r György szerint a statisztika sablon után készül és nem a valóságnak, hanem csak a formának tesznek vele eleget. — Ezután a zeneakadémia német tanárait és tankönyveit ítéli el.

C s á k y Albin gr. megjegyzi, hogy igaz, a stat. adatok nem felelnek meg teljesen a valóságnak, de azt mégis megközelítik, úgy hogy azokból az állapotoknak általános képét lehet meríteni. — Védi az orsz. zeneakadémiát a németség ellen.

K o m l ó s s y Ferenc szintén a stat. adatokat s így a tanfelügyelőket és a st. adatokat szolgáltató iskolaszéki elnököket veszi védelmébe. Azután így folytatja: A népnevelés egyes részleteire ki nem terjeszkedem, mert azt hiszem, lesz erre alkalman az idén a jövő évi költségvetési vita alkalmánál, miután a rendes viszonyok szerint még az előző évben szokott tárgyalatni a következő évi budget. — Csak két momentumra kívánok kiterjeszkedni, amelyek különben már szintén meglehetősen megvitattak. Az egyik a vallás-erköcsi nevelés. Miután pedig úgy tudom, hogy a t. kultuszminiszter ur a haladás embere és így tudni fogja, hogy igazi haladás csak vallási alapon eszközölhető, meg vagyok győződve, eleget fog tenni a t. miniszter ur, hogy a népiskolákban a vallás-erköcsi nevelés érvényre jusson. Csak egy érvet hozok fel. Beszélük, hogy ilyen, vagy olyan kormányforma mellett lehet boldog az ország. Én azt mondom erre nézve, t. ház, hogy a lelkiismeretesség és kötelességérzetet, amiben egyedül rejlik boldogsága egy nemzetnek, sem rendeletek, sem törvények útján az emberekre ráerőszakolni, vagy szívokba esepgetni nem lehet, és miután az államnak szüksége van a lelkiismeretesség és kötelességérzettől áthatott hivatali karra, és mindenféle más elemre, azt hiszem, hogy már ezen oknál fogva is a vallás-erköcsi nevelés szükségességét nem kell tovább hangoztatnom. A másik, amit hangsúlyozni óhajtok, a nemzeti nevelés. Ha meg akarjuk találni azon alapot melyet eddig nélkülöztünk, — mert hiszen több oldalról szemrehányás történt az iránt, hogy a mi nevelésügyünk nem szervezett egész, én ezt az alapot megtalálni vélem egyrészt a vallás-erköcsi, másrészt a nemzeti alapon álló népnevelésben. A nemzeti alapon álló nevelés alatt nem értek spartai nevelést, amely ugyancsak nemzeti, de állami is volt, hanem értem azt, hogy olyan irányba tereljük nevelésünket, amely nemzetiségünk kifejlését és egyuttal tökéletesedését is fogja maga után vonni. Tudom mint nevelő, tudom jeles pedagógusok fejtegetései alapján, hogy a nevelésben a módszert illetőleg mindig az illető egyénhez, az ő egyediségéhez kell alkalmazkodni, s hogy a nevelésben a vérmérséklet igen nagy szerepet játszik, amit filozófiai nyelven individualizmusnak is nevezünk. De amint van egyéni karakter, egyéni individualizmus, ép úgy van nemzeti karakter, nemzeti individualizmus. Én ennek a nemzeti karakternek és individualizmusnak megőrzését, fejlesztését kívánom és sürgetem. Ugy fogom fel ugyanis a nemzeti nevelést, hogy a közoktatásügy minden

ágában, a rendszerben, a módszerben, az egész adminisztrációban, annak eszközeiben a nemzeti szellem nyilvánuljon. T. ház! Régen mondta a költő, hogy „legyen ember minden ember, és magyar.“ Én csak akkor fogom beteljesedve látni a költőnek ezt az óhaját, ha az embert vallás-erköcsileg a magyar nemzeti alapon neveljük. Nem foglalkozom ezzel most bővebben és csak még egy körülményre akarom felhívni a t. kultusz-miniszter úr figyelmét t. i. a testi nevelésre. Beszéltek már többen a nemzeti nevelésről, vallás-erköcsi nevelésről, de a testi nevelést szóba nem hozta senki. Pedig hogy mennyire szükséges a testi nevelésre gondot fordítanunk, mutatja az az áramlat amely egy tekintélyes fővárosi napilap iniciatívájára országszerte megindult, t. i. a labdázást. Egyszerűen felemlitem azt a régi axiomát, hogy ép, egészséges lélek csak ép testben lakhatik, ez eléggé magyarázza azt, mennyire szükséges az, hogy ifjúságunk testi nevelésére is gond fordítassék. Legújában mindenfelé alakulnak labdázó társaságok. Én nekem, midőn e híreket tudomásul veszem, önkénytelenül eszembe jut az a régi jó rendszer, a mely meg volt a felekezeti középiskolákban, midőn azok a jó piaristák velünk versenyt labdáztak. Azóta változtak az idők, de úgy látszik, nincs mindig igazuk azoknak az uraknak, akik a nevelés kérdésében a felekezeti álláspont ellen beszélnek. Nem akarom ezuttal megjelölni a módot, az irányt, az eszközöket; a t. miniszter urnak módjában van e téma fölött elmélkedni, s akár rendeleti uton, akár más-kép ifjúságunk testi neveléséről is gondoskodni.

IV. nap (május 23).

H a r a g a Viktort a közoktatás és kivált a népoktatás állapota meglegeződéssel tölti el. Mind-azáltal szükségesnek tartja a népiskolai törvény-revizióját. A tandíj-kötelezettség és a tankötelezettség nem fér össze. A felekezeti népiskolák is az 1883. XXX. t.-cz. 47. §-ban kifejtett alapelvek nyomán állami segítségben részesítendők.

K r i e s f a l u s s y Vilmos: A kultuszminiszter programja megnyugtató. A felekezeti iskolák színvonalát emelni lehet a szorosabb felügyelettel, a felekezeti tanítók kvalifikációjának fokozásával.

S c h w a r e z Gyula védi a kultuszminiszter programját. Azt hiszi, hogy a k. miniszternek nem kell nagy conceptiókat hajhászni, hanem hogy esendes, zajtalan intenzív munkálkodásnak szentelje összes tetterejét.

N e p p e l Ferenc örömmel üdvözi a kultuszminiszter programját. A tanrendszer reformálásának keretében azonban szeretné nagyobb érvényre juttatni a francia nyelvnek és zenének oktatását.

Ezzel az általános vitát befejezték és átmen-tek a részletekre. Ezekről, ha lesz érdemes valamit fejtegetni, jövő számunkban referálunk. B.

Levelezés.

P o z s o n y, május 15

A pozsonyi kath. tanítók, az érdemekben megőszült Liebleitner János főtanító vezetése alatt f. hó 12-én tisztelegtek új plébánosuknál, dr. Rimely Károly apit-

kánonoknál. Ezen tisztelgés annál is inkább bir fontossággal, hogy arról a t. szerkesztőséget értesítem, mert új plébánosunk valódi tanfőúrának mutatta be magát, ki jól tudja fel-fogni a tanítói állás nagyságát.

Liebleitner rövid, de szép és velős beszédében különösen azon szempontból üdvözli az új plébánost, mert tudja hogy az iskola az egyház kertje, s az egyház és iskola csak ott fogja elérni célját, ahol mindkét tényező jó és erőteljes vezetés alatt áll. Szívünk tele van örömmel és hódolattal — ugymond — mert tudjuk, hogy Nagyságodnál vannak azon vezető erők, melyek iskoláink felvirágzását elő fogják mozditani. Részünkről megteszünk mindent, teljes erőnket áldozzuk fel, hogy elérhessük, ami után törekednünk kell. Legyen Nagyságod a gyengéknek támasza, a fiataloknak tanácsadója, a szegényeknek segítője s szerény mindnyájunknak jószívű elnöke.

Dr. Rimely Károly hosszabban válaszolt. Beszédéből kiemeljük a következő szép részletet:

„Ha valamely állást a világi nagyságok közé akarunk sorozni, akkor ez a tanítói állás. A tanítót összehasonlíthatjuk a bányászszal, ki a magasból bocsátkozik le s a föld mélyéből hozza föl az aranyat s azt feldolgozva, ékességnek használja az ember; szintugy a tanító is, ki tanulásával elérve a kellő magasságot, leereszkedik a gyermekekhez, s azok felérve magasabb intézetekbe holmi ékszernek tekintetik az alapot vető ismereteiket. — Korunk a rohamos haladás kora, azért én csak szerencsének tartom, hogy hivatalom mellett ilyen férfiak és nők előtt mondhatom el, milyen szellemben haladjanak ez időben. Önök kath. népiskoláknál vannak alkalmazva, tanítsák, neveljék a gondjaikra bízott gyermekeket. Isten, felebarát és haza iránti szeretetre. Isten félelme a bölcsesség kezdete! Ne téveszszék e mondatát soha szemeik elől, mert aki Istentől nem fél, az nem irtózik a leggonoszabb tettet is elkövetni; azért tanítsák az ifjúságot Istenfélelemre. Ne feledkezzenek meg, minden alkalmat a vallás-erkölcsös nevelésre felhasználni! — Főtörkvésük legyen azután a haza nyelvének terjesztése, ezt önöktől nem csak remélem, hanem el is várom.“ Itt különösen a hölgyekhez fordult. „Önök — ugymond — nevelik a jövőendő anyákat, azért szívükre kötöm, áldozzanak fel minden fáradságot, ne nyugodjanak a haza nyelvének tanításában, mert ha megtanítják a kis leánykákat a magyar nyelvre s ezt velök megkedveltetik, akkor mint anyák gyermekeikhez hazánk édes nyelvén szólva, azok anyanyelve lesz az; mert aminő nyelven szól az anya gyermekéhez, ugyan olyan nyelven fog az beszélni s azt fogja mindenk fölött szeretni művelni.“ — Végül biztosítja őket, hogy ügyeiket mindig szem előtt fogja tartani s bizalmat kér tőlük. Kéri Istent, hogy az Isten tartsa meg mindnyájukat az ő dicsőítésére és édes hazánk felvirágoztatására.

A hosszantartó éljenzéssel fogadott beszéd után ő Nagysága minden eggyessel barátságosan kezét szorított és az ismeretleneket bemutatatta magának. — A tanítók boldogan és azon tudattal távoztak, hogy az új plébánosban erős támaszt nyertek terhes de szép kötelességük és feladatuk teljesítésében.

És most bátrak vagyunk valamit az új plébános ur figyelmébe ajánlani. — Tekintettel arra, hogy a pléb. ur ő nagysága szívükre kötötte a tanítóknak a vallás-erkölcsei alapon nyugvó nevelést, szükségesnek tartjuk felemlíteni azon nehézségeket, melyekkel az egyik külvárosban működő tanítóknak küzdeniök kell. — A pozsonyi kath. népiskolák mindegyikében egy-egy iskolalátogató (curator) végzi az el-

lenőrzést. Az egyik külvárosi iskola látogatója a kath. iskolások tagja, róm. kath. keresztelték, kath. iskolának látogatója s ezekről ő egészen meg elégedett. Az ő nyilatkozatai: hiába való a gyermekeket templomba vezetni; nekem nem kell a sz. Lélek, nekem csak olvasás, írás és számolás kell; templomra van pénzük, másra nincs. Tűrhető-e olyan ember egy felekezeti iskolában, aki az egyház embereiről tisztességesen alig tud szólni; aki míg a gyermekek imádkoznak, a dobogóra állított botra düleszkedik, ahelyett, hogy a kezeit összetenné; aki megütöközik azon, ha a gyermekek 5–10 perccel többet szentelnek Isten dicsőítésének? — Ajánljuk ezt az urat, kinek paedagogiai képzettségét ezuttal figyelmen kívül hagyjuk a kath. iskolaügy jól felfogott érdekében s az új plébános ur emlékébe az iskolások rekonstruálására idejére és erősen hisszük, hogy az abban többé helyet nem fog elfoglalni. Pozsony.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

— **Magyar nyelvtanítás.** Irta Deme Károly, felső leányiskolai igazgató Ar-Maróton. Kiadja Stampfel Károly Pozsonyban. Ára 60 kr. — A magyar nyelvtanítás hiányait és ferdeségeit mutatja be szerző, a magyar nyelvtudomány irodalmából, a gyakorlati nyelvtanításból és az élő nyelvből. Annak, aki nyelvtanításunk hibáit oly alaposan ismeri, mint e mű írója, kötelessége előállni egy jó nyelvtannal. Szükséges ugyanis, hogy a hiányokat ostorozzuk, de még szükségesebb, hogy azokon javítsunk. Bizunk a szerzőben, hogy ezt megis fogja cselekedni. Ajánljuk e művet a tanító és tanár urak megérdemelt figyelmébe.

— **Magyar nyelvtan.** Polgári és felső népiskolák első és második osztálya számára. Irta: Udvarhelyi Gyula. Kiadja a Franklin-társulat. Az elsőnek 50, a másodiknak 40 kr. az ára. — E nyelvtanok, mint azt szerzőjük nem csak állítja, hanem ki is viszi, úgy tüntetik fel a nyelvet, mint testet öltött gondolkodást. Mondattani alapon nyugszanak. A gondolatokat keletkezésük és fokozatos fejlődésükben mutatják be, s ekként a tanuló öntudatos gondolkodásra ösztönzik. Hiszük, hogy a nyelvtanítás előbbre vitelében hasznos eszköz leendő mű, melyre a tanfőúrnak figyelmét ezennel felhívjuk.

— **Megjelent** az Orbók Mór által szerkesztett „Paedagogiai Plutarch“ 21–22-dik (kettős) füzeté, mely a III-dik kötet I. és 2-ik füzetét teszi. E füzet tartalma: Dr. Berzevichy Albert, dr. Gerevich Emiltől; Herbart Frigyes, Regéczy Józseftől; Kovácsi Antal, Boros Györgytől; dr. Német Antal, Lasz Samatól; Fonyó Pál, dr. Pápay S.-tól; Simay István, Gömörly Viktoról. A jól sikerült arcképekkel díszített és csinosan kiállított művet melegen ajánljuk a tanfőúrnak figyelmébe. Az I. és II. kötet ára fűzve egyenként 2 frt, díszkötésben egyenként 2 frt. 80 kr. A 21–22. füzet ára 40 kr. Megrendelhető Heckenast G. utóda: Drodtleff Rudolf könyvkiadónál, Pozsonyban.

— **A női erény és méltóság iránnyelvel.** Nevelési tájékoztatóul írta L a k y D e m e t e r. Győr 1889. Ára 1 frt. 50 kr. Egy kis encyclopédia a nőkről, telve a legtarkább tartalommal, ügyesen csoportosítva az irányeszme körül, melyet az érdemes szerző maga elé tüzőtt. A szerző a psycholog alapján áll s áthatva a keresztény elvek melegétől azon irányelveket ismerteti, a melyek megteremtik a hűsből és vérből álló józan eszű, művelt kedélyű nőt, a ki boldogítva boldogul. Melegen ajánljuk.

— **Római katolikus káté:** Tóthfalussy Dániel,

képzőint. hittanártól stb. I. füzet ára 60 kt. Szatmár. — Deharbe József, Répássy József által fordított nagy katedjának iskolai és magánhasználatra való összeállítása ez a munka, különösen a középiskolák, képezdék és polgáriiskolák számára. — A kiadó kívánatos és szükséges munkát végzett, mert a felsőbb intézetekben nem czélszerű a kérdéses tankönyv. E mű hozzá fog járulni ahhoz, hogy az abból tanulók, kimenne az életbe, nem csak mint híthü katolikusok, mindenkinek követendő példát fognak adhatni, hanem a kath. ügynek tudományos készültséggel védelmére is kelhetnek. Ajánljuk a hittanár urak figyelmébe.

— **Előfizetési felhívás:** Új elemi katekizmus a kath. népiskolák I. II. és III. osztálya számára — cz. munka megrendelésére. Irta és kiadja Fonyó Pál. Sükösd. Ára 25 kr. bérmentes köldéssel. Azon rokonszenves fogadtatás, melyben ezen káté, a kath. Hitoktatásban való közlése után részesült, indította az érdemes szerzőt annak külön kiadására. Felesleges ajánlanunk ezen új kátét azoknak, kik mostani kátéinknál jobbat óhajtanak megismerkedni.

Kielégítő

eredményével végződött a lapunk javára kitűzött pályázat. Összesen 6 pályázat-érezta érkezett be. Űzimeik:

1. Apróságok Zelliger József életéből.
2. A tanítók egy igaz barátja.
3. Egyről-másról.
4. Az olvasásról.
5. Jaj neki, ha megbukik!
6. A divat nevelési szempontból

Az elsőnek nagy előnye az a kedves, magától folyó hang, mely rajta végig ömlik. Van benne hangulat, van benne élet — de nagyon összekavart élet. Igazi apróságok; a nyertessel nagyban veteledett, de könnyen érthető okok elűtötték az elsősegtől. — A második pályamunka — a pályázattól elűtett, mivel a Népevelő szerkesztősege nem szereti a polgári életben a tömjén-szagot. — A harmadik sem vehet részt azon egyszerű okból, mert azt is ki lehet belőle tudni, hogy ki az „egyről“ és ki a „másról“. — A negyedik okvetlenül nyertes lett volna, ha a pályázatot a „M. Nyelvőr“ tűzte volna ki. Nagy olvasottsága s alapos munkája igen jó ezikkiróvá avatják, de a tárczához könnyed stílus is kell. — A babér az arannyal együtt az ötödiké lett. — Szerzője Ginzery Nándor, Nyitra-Sztrázssai tanító, ki a gyakorlati életből vette tárgyát s azt a tárczának megfelelő könnyed modorban dolgozta is ki. — A hatodik az elsővel egyenrangú, csak hogy ennél az előadási modor volt oka, hogy az elsőség helyett a díesérettel kell megelégednie.

A nyertes tehát a „Jaj neki, ha megbukik“ című. Díesérettel érdemelnek: „Apróságok Zelliger József életéből“ — szerzője: Szabó Lajos, lestyéni tanító és „A divat nevelési szempontból“ szerzője: Spaller József, tanító Brassóban. „Az olvasásról“ szóló alapos, de nem tárczának való ezikk szerzője: Rehák Ede, tanító Losoncban.

Jelen bírálatot Cenner Lajos és Zelliger Vilmos urak adták.

A „Népevelő“ szerk.

VEGYESEK.

— **Az az igazi tanügypártolás, melynek mélt.** b. Hornig Károly veszprémi püspök ur adta példáját, ki egyházmegyéje tanítói számára lapunkat 25 példányban megrendelte. A püspök ur ezáltal nem csak a tanügyi irodalom, hanem egyuttal a tanítók kiváló pártfogójának mutatta be magát. Főraink megtanulhatnák ezt a nemes sportot is. Vivat sequens!

— **A magyar nyelv tanítása ügyében a val-** lás- és közoktatásügyi miniszter a következő körrendeletet intézte valamennyi kir. tanfelügyelőhöz: Az 1879 évi XVII. törvényezikk életbe léptetése óta tíz év telt el. Jóllehet e tárgyban időnkint többször tett ide jelentést, mindazáltal ismételtlen meggyőződést kívánok szerezni arról, hogy a legközelebbi idő alatt minő haladás, illetve előmenetel történt a magyar nyelv tanításában, az összes népoktatási tanintézetekben. Felhívom tehát, hogy az említett törvényezikk határozmányainak pontos végrehajtása céljából, az 1885. évi május hó 2-án 20,301 szám alatt kelt körrendelet minden egyes pontjára nézve, az azon körrendeletben megadott utasítások alapján egy havi záros határidő alatt tegyen jelentést. Kelt Budapesten stb. — Gróf Csáky Albin s. k.

— **A kath. népi-koláknál** előforduló hiányok megszüntetése végett követendő eljárás tárgyában a közokt. miniszter az alábbi rendeletet adta ki: Némely közigazgatási bizottság és kir. tanfelügyelő által követett ellenkező eljárás megszüntetése végett felhívom, hogy a midőn hitfelekezeti iskolák hiányai jönnek tudomására, mielőtt az egyházi főhatóság megintését szorgalmazná, előbb az illető iskola törvényszerű karba helyezésére saját hatáskörében törekedjék, ez iránt az egyházközségeket és iskolafentartókat, a törvényszerű karba helyezés módjának tüzetes megjelölésével, közvetlenül keresse meg s ez irányu igyekezeteket erélyesen támogassa. A mennyiben pedig ezen eljárása sikertelen maradna, úgy eljárásáról, valamint sikertelensége okáról hozzám kimerítő jelentést tegyen

Szerkesztői telefon.

J. S. Köszönjük az elismerő sorokat. Némely ember hallgatását nehéz (vagy talán nagyon könnyű) megérteni. — **V. Zs** Olcsó könyvet a hirdetéseink közt található Kun D.-nél kaphat. — **D. K.** Forduljon a Keleti-czéghez. — **G. N.** Az aranyat póstára adtuk. — Gratulálunk. — **X.** Nagyon sajnáljuk, hogy térszűke miatt a beküldötteket nem közölhetjük. A jövő számra maradtak. — **L. N. A** hízelgés az ön kenyere, mi kalácsal élünk.

Pozdech Jozsef utócai
THURY JANOS ÉS FIA
 első magyar fúvógyár
 harang- és érezöntőde
 harangfelszerelés
 és nagy szerkovácesség.
 Budapest, külső vaci-ut 44.
 Árjegyzékek és magyarázatok bérmentve.

Szigeti Lajos

szij- és nyereggyártó,
 BUDAPEST,

VIII. Muzeum-körút 0. sz.
 a legnagyobb választék katonatiszti
 nyergék és nyereg-szerekbe előírás
 szerint jutányos áron, ugyszinte ci-
 vil nyergék és koc-izó loszerszámok
 minden izlésnek megfelelő alakban
 és árban, ostorok, lovagló vesszők és
 botok, utazó bőrdöngők, szerszám
 és lőtisztító-eszközök. Képes ki-
 merítő árjegyzék külön katonai
 nyeregszerekről és külön civil
 urak részére.

Táncmulatság otthon,

könnyű szerrel, még kevésbe vagyonos családnál is rendezhető. A legújabb mechanikai szalon-hangszer **Phönix**, mely egész zenekart pótol, kellemes hangja és erős zenéje folytán, családi estélyeknél, tánc zenére különösen alkalmas és valódi élvezetet nyújt. Ezen hangszerrel bárki, habár zenéhez semmi fogalma sincs, a legszebb dalokat, a legújabb táncdarabokat bírja eljátszani. Össze nem téveszt, hető az eddig ismert Ariston és más ilyenmü hangszerekkel melyeket zenetelenség és hang tekintetében a Phönix messze tulszárnyal. A Phönix ércből készített, elpusztíthatatlan kótákkal bír, melyek nem csak egyes részeket hanem teljes zenedarabokat, egész keringőket és négyeseket kópeznek. Válogatott zenedarabjai nagyon pontosan és eredetien vannak rendezve, melyek a legnagyobb igényeknek is megfelelőhetnek, sőt egyes dalokat, operarészleteket oly eredetiséggel ad vissza, mely mindenkit csodálatra ragad. A „Phönix“ változatokkal játszható, ennél fogva táncdarabok erősebb hanggal, dalok halkabban, operák rezgő változattal játszhatók rajta. Ennél fogva a Phönix mindenütt kedveltséget vívott ki magának. A hangszer bővebb leírása képehangszerkatalógusomban található. A megjelent zenedarabok jegyzék kívánatra rendelkezésre áll.

Ez alkalommal van szerencsém ajánlani saját készítményű mindenféle néven nevezendő hangszerekből dusan felszerelt raktáromat. Mindennemű hangszert és zenélő műveket javítása teljesít pontosan teljesítetik. Ocska hangszerek cserébe is elfogadtatnak.

Újnan megjelent hangszer-árjegyzékem kívánatra ingyen, és bérmentve megküldetik. — Hermonikákról szóló képes árjegyzék külön kiadásban.

STERNBERG ARMIN hangszergyára
 Iőraktára: Bpsten, VII. Kerepesi-ut 36.
 sz. A „PHÖNIX“ egyedüli íőelárusítója.

Cs. kir. szab. specialista sérvkötőkben. Legújabb találmányu

Osztrák-magyar
 szabadalom.

Csász. és királyi

Belga királyi
 szabadalom

Egyoldali 6 frt. Kétoldali 12 frt
 A patentirozott Keleti-féle sérvkötő a leg-
 híresebb orvosi tekintélyektől legjobbnak
 van elismerve. Bécsi orvosi szaklap, „Wie-
 ner Med Zeitung“ nyilatkozata: „Keleti
 sérvkötője nem csuszik, pelottája teljesen
 idomítható és ennél fogva a legnagyobb sér-
 vet is teljesen benntartja.“ — Készítetik
 legfinomabb angol acél rugóval. Keleti ru-
 ganyos (gummi) sérvkötői éjjel is viselhe-
 tők, egyoldali 5 frt, kétoldali 10 frt. Izza-
 dás elleni védővel és biztonsági övvel 1
 frttal drágább. Minden fajta egyéb sérvkötő,
 toll nélküli és finom acél rugós 2 frt
 50 krtól feljebb.

Suspensorium kötött 50 krtól 1 frt
 50 krig, szarvasbőr frt
 1.20—2.50-ig. Ábrák magyarázata: 1. Hát-
 egyenesítő 4 fttól 8 frtig 2. Görcsér (gummi)
 3. Kézgyenesítő. 4. Műleges kéz. 5. Mű-
 láb (amputáltaknak). Megrendeléseket pon-
 tosan eszhözöl

KELETI J.

cs. kir. szabadalm. sérvkötő-gyáros
 Budapest, Koronaherceg-u. 17. (szervita tér)

Az 1885. évi országos kiállításon kitünő munkáért és jó ízlésért a nagy kiállítási éremmel kitüntetve.

Gavora József

egyházi ruhák, szerek, társulati és templomi zászlók műintézete
Budapest, váczi-utca 17. szám.

Ajánlja dusan felszerelt
egyházak és kápolnák

berendezéséhez szükséges tárgyait, a legjutányosabb áron a lehető legszebb kivitelben, úgy a római kath. mint a keleti ritus szerint.

Nevezetesen :

miseruhák, Ornatusok,

reverendák,
czimádák,
egyházi és társulati lobogók,
szent szobrok,
csillárok, kelyhek,
Monstráncziák, stációképek, oltárok,
urkoporsókat, stb. stb.

Régi ruhák újítását, valamint tüzarányozást és ezüstölést elvállalja és olcsón készíti el. Arany-, ezüst- és selyem-himzések és himzett egyházi ruhák nagy választékban.

Pontifikáló eszközök, Infulák.

Egyházi szer-, himző- és zászlógyárunkban és kath. könyvkereskedésünkben kaphatók bárki által hirdetett

iskolai tankönyvek, imakönyvek.

mindennemű tudományos és szépirodalmi munkák és tanszerek.

Miss. Romanumok,
Breviarumok,
Misemondó-ruhák,
Albák. Rochettok.
Reverendák.

Mennyezetek.
Szentségtartók.
Kelyhek.

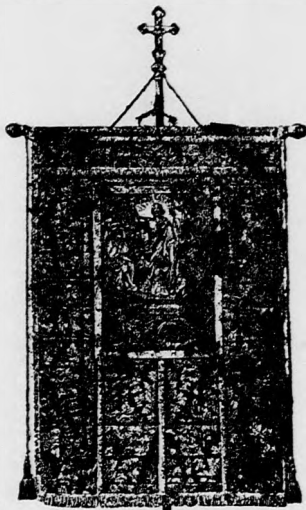
Oltárlámpák.
Füstölők.

Gyertyatartók.

Olvasók. Szentelviztartók.

Szobrok fa- vagy kőanyagból.

Olajnyomatu vagy festésű szent-, táj- és genre-képek keretben vagy a nélkül.

Mindennemű

Keresztuti képek,
minden nagyságban és vitelben,

arany-s ezüst himzések
a legművésziesebben készítettnek.

Kelyhek, szentségtartók, s öröklámpák
tüzarányozása a legszolidabb árban eszközöltetik.

Oltárok, szobrok, barlangok s hordozható baldachinmok saját vagy a beküldött rajz után készítettnek.

Templomi lobogók és társulati zászlók.

Harmoniumok részletfizetésre.

Szűts és társa Hatvani-utca (Dréher-palota) 4.
Bécsben Kärntnerring 6.

Bécsbe intézett levelekre magyarul válaszolunk. — Képes árjegyzéket bérmentve küldünk.

BUDAPEST,
IV., Egyetem-utca
1. szám.

KÚNDÁNNIEL

ajánlja a n. é. közönség becses figyelmébe gazdag berendezést

ANTIQUÁR-KÖNYVKERESKEDÉSÉT

melben nagybecsű régi művek, valamint a legújabb irodalmi kiadványok mindjárt megjelenésük után igen jutányos áron kaphatók.

Magyar nyelvű hittudományi művek leggazdagabb választéka.

Az akadémiai könyvkiadó vállalat összes kiadványai olcsón megszerezhetőek. Folyóiratok és hírlapok legdúsabb raktára. Könyvek és könyvtárak megvételnek.

————— Könyvtárak és egyletek évi számlára vásárolhatnak. —————
Videki megrendelések gyorsan és pontosan elintéztetnek. — Részletes könyvjegyzék kívánnára ingyen és bérmentve küldeték.

BUDAPEST,
IV., Egyetem-utca
1. szám.

Poloskák svábbogarak,

csótánybogarak, molyok hangyák bolhák, legyek stb-ket

biztosan és gyökeresen kiirtja csak az én minden

rovar-irtó-porom

dobozokban 1 frtjával, kisebb 50 krjával. Azonkívül ajánlom különlegességeimet, u. m. sváb- és csótánybogár-irtó-por dobozokban 1 frtjával, kisebb 55 krjával; moly- és hangya-irtó-por dobozokban 1 frt, kisebb 55 kr. és 30 kr. o. é. Elpusztíthatatlan mézga-fújtatók, melyek segítségével a rovar, moly vagy orosz bogárpor egyformán szétosztható és a legkisebb hasadékokba belövelhető. Egy darab ára 46 kr. Poloska-irtó-szesz butorok számára. Egy nagy üveg 50 kr., egy kis üveg 30 kr. Felülmulhatatlan hatású poloska-irtó-szesz falazat számára. Festésnél, meszelésnél vagy falak mázolásánál a festéke, mésze vagy vakolatba keverésre alkalmas. Egy pintes üveg elég-séges egy középnyagású szobára. Ára 1 frt. — Cs. és kir. szab. a maga nemében egyetlen hatású

patkány és egér-irtó szer.

(Nem mérgezik csakis rágó állatoknak halálos.)

Egy bádog-doboz ára 1 frt, 6 doboz 5 frt o. é.

Vidéki megrendelések 1 frton alól nem eszközölhetnek. Nagyban vevők jutányos árleengedéssel részesülnek. Az összes fentnevezett gyarmányaim megfelelő magyar és német használati utasításokkal el vannak látva. Valódi minőségben kaphatók.

REISS B. magyar királyi szabad. vegyészeti termények gyára. BUDAPEST, IV., király-utca 48. sz., I. em.

hova minden írásbeli megrendelés intézendő.

Fiókraktárak Budapesten: Gaisler Béla, I. vár, tárnok-utca 6. sz. Weininger M., II. fő-utca 28. sz. Takács Lajos, IV., hatvani-utca 13. sz. Seidl József, IV. koronaherceg-utca 18. sz. Zubeck és Batory, VI. kecskeméti utca 5. sz. Gräff G. J. V., nádor utca 21. sz. Szemes Ede, V. Dorottya-utca 5. sz. Thauer József, V., nagykorona-utca 12. sz. Szemes Ede, Andrássy-ut 29. sz. Szilber Antal veje, VII. király-utca és Károly-körút sarkán, br. Orszay-féle házban. Messik Testvérek, VII., király-utca 47. sz. Szaszovszky J., IX. álló-ut 55. sz. Seidl József fiókja, X. Kőbánya ligettér.

Főt. lelkészek és t. tanítók figyelmébe!

Az alolított banknál az összes állam- és értékpapírok, nemkülönben sorsjegyek, mint minden húzásnál igérvények a legjutányosabb árban kaphatók. Az értékpapírok, mint aranyjáradék, vasuti, nyereségy és Tisza szegedi kölcsön, továbbá: fldtm. kötvények, kamatozó kincstári utalványok, államadósság, bankok, hitelintézetek, társulatok, takarékpénztárak, különböző vállalatok, záloglevelek, el-sőbbiségek stb. papírjai pontosan a napi árfolyam szerint kaphatók.

Ugy a nagyobb értékpapírok, mint a kisebb sorsjegyek, p. o. magyar- és osztrák vörös-kereszt sorsjegyek, Bazilika és Jó-szív sorsjegyek csekélyebb havi részletekben is könnyen megszerezhetők.

Előleg kapható az összes értékpapírok, záloglevelek, takarékrészvény és betétekre, stb. mely részletekben is visszafizethető.

Mindennemű kérdésre azonnal és pontosan válaszolunk.

Az „Első magyar ipar-bank“
váltó-üzlete.

Budapest, IV. Deák Ferencz-utca 5. sz.

„Szalády-kávé“

ma a legjobb pótkávé, az ázsia-szemes kávéhoz vegyítékül: felülmul minden idegen behurcolt kávépótlékot s mégis ára csak $\frac{1}{5}$ kiló 12 kr., $\frac{1}{4}$ kiló 14 kr., $\frac{1}{2}$ kiló 26 kr. Kapható a feltaláló:

Szalády Antalnál,
Budapest, Andrássy-ut 86-ik sz.

és minden előkelőbb üzletben, helyben és vidéken; ugyanott

„Hungária kávé“

tápkávé, legjobb kávé, betegeknek utasítás szerint használva biztos segély nyújt gyomor- és bélhurut, rossz emésztés, gyomorégés, gyomor- és fejfájás, gyomortól eredő fejfájás, vérszegénység, elsoványodás, al-matlanság és idegbajok ellen.

Ára: 1 kiló 1 fr 20 kr.

Tanítók előnyárban részesülnek.

Máriaczelli gyomorcsöppek.

Kitünő hatású szer a gyomor minden betegségeiben.

Védjegy.

Felülmulhatatlan étvágyhiány, gyomorgyöngeség, rossz illatu lélekzet, felfuvodás, savanyu felbőffenés, kolika, gyomorhurut, gyomorégés, homok- és daraképződés, túlságos nyálkaképződés, sárgaság, undor és hányás, főfájás (ha a gyomortól ered), gyomorgöres, székszorulás, a gyomornak ételekkel és italokkal való túlterhelése, giliszták, lép-, máj-, és aranyeres bántalmak eseteiben. —

Egy üveg cse ára használati utasítással együtt 40 kr., kettőspalaczk 70 kr.

Központi szétküldés Brády Károly gyógy-szerész által Kremsierben (Morvaország.)

Kaphatók

Török József gyógyszer-tárában Buda-pest, király u. 12.

Óvás! A valódi máriaczelli gyomorcsöppek sokféle képen hamisítottak és utánoztatnak. A valódiság jeléül minden palaczk vörös; fon-nebbi védjeggyel ellátott csomagolásban legyen, s a szintén minden palaczkhoz mellékelt használati utasításon rajta kell hogy legyen, miszerint az Gusek Henrik nyomdájában, Kremsierben nyomtatott.

Üvegfestészeti mű-intézet.

Ligeti és Radó

Budapest, IV, Papnövelde-utca 6.

Mindenféle mű-üvegfestmények templomok számára, mint: szőnyeg és mozaik ablakok, képes jelenetekkel, vagy anélkül.

Architectur és figurális ablakok

historiai jelenetekkel, modern, antik s minden létező egyházi styl szerint, kezesség és jótállás mellett készíttetnek és pedig úgy, hogy a megrendelő személyesen is meggyőződhetik a magunk által készített munkálatokról.

Festett salon-ablakok

figurális képekkel és családi cimerekkkel. Lépcsőház-ablakok mindenféle kivitelben. Régi üvegfestmények restaurálása és imitálása, valamint égethető festmények és tárgyak égetésre elvállaltatnak.

Részletfizetéseket is elfogadunk.

A munkadíj, a kivitel minősége szerint □ m. kint 8—100 frtig változik, a berakást is beleértve. Tervrajzokat és költségvetést postafordultával küldünk. Az árak utáni tudakozódás alkalmával nagyon kívánatos, hogy a festéssel ellátandó ürr magassága és szélessége közöltessék.

Hallatlan olcsóság!

Figyelemre méltó.

A m. kir. fővámból elárverezett francia pezsgőkből házhoz, vagy címhez szállítva az alábbi árakban egy néhány üveggel még kapható.

- 30 üveg Louis Roederer **Carte Blanche**, francia pezsgő. Reims. 4 frt 80 kr. bolti ár helyett: . . . à 2 frt 25 kr.
- 30 üveg Heidsieck **Monopol sec**, francia pezsgő. Reims. 5 frt 50 kr. bolti ár helyett: à 2 frt 50 kr.
- 30 üveg **Chartreuse (sárga)** 12 decis üvegben, francia liquör. 6 frt bolti ár helyett: à 2 frt 50 kr.
- 20 üveg **Chartreuse (zöld)** 12 dec. üvegben legfinomabb francia liquör. 6 frt 50 kr. bolti ár helyett: à 2 frt 80 kr.
- 25 üveg **francia Cognac Bisquit Dubouche et Co.** * * 5 frt helyett à 2 frt 25 kr.
- 25 üveg **francia Cognac Sorien** fröres * * * 4 frt 50 kr. helyett à 2 frt 25 kr.

Czim a kiadóhivatalban.

T. előfizetőink figyelmébe!

A világ legjobb szappana,

a dr. Gebhardt egyetemi tanár-féle javított zamatos gyógytani

növény-szappan drbja 35 kr.

eltávolít minden bőrküteget, folytonos használatnál viruló kinézést köicsönöz.

Müller J. L.-féle glicerín rózsaszappan, a legkitünőbb glicerinszappan legfinomabb rózsaillattal, darabja 35 kr., 3 darab 1 frt. : — ugyanaz ruban 30 kr., 3 rud 85 kr.

Müller J.-féle valódi tojásolajsappan, különösen jótékonyan hat a bőrre, simítja, felfrisíti azt, drbja 15 kr., 3 drb. 40 kr.

Müller J. L.-féle szalicyil-szájvíz, az egyedüli szájvíz, mely folytonos használatnál a fogak romlását megóvjá, üvege 40 és 80 kr.

Müller J. L.-féle szalicyil-fogpor, szalicyil-szájvízzel használva nemcsak, hogy a fogakat hófehérre teszi, de egyszersmind a már létező fogbetegségek továbbterjedése ellen is megóvjá, — doboza 60 kr.

Erika legfinomabb illatszere. 150., 250., 5 frt.

Ixia Lys, Bouquet elegant, Mimosa Karilpa, legfinomabb és legkedveltebb illatszerek, üvege 1 frt. 50 kr., és 5 frt.

Müller J. L. illatszere- és pipere-szappan-gyárosnál.

Budapest: Gyár: Rottenbiller-utca 32. sz. Raktár: Koronaherczeg-utca 2.

A vidéken minden gyógytárban és ismertebb czégeknél.

Cs. kir. szabadalmazott Chemiai-technikai laboratorium, hektograf, gummiáru- és kautschuk bélyegző-gyár

erömütani- és véső műintézet
mindennemű irodai szükségletek gyára.

Vegyész **TINTNER J. E.** mérnök

a felséges kir. család több tagjának, ugyszint a legmagasabb bel- és külhoni hatóságok, előjáróságok, intézetek stb. szállítója.

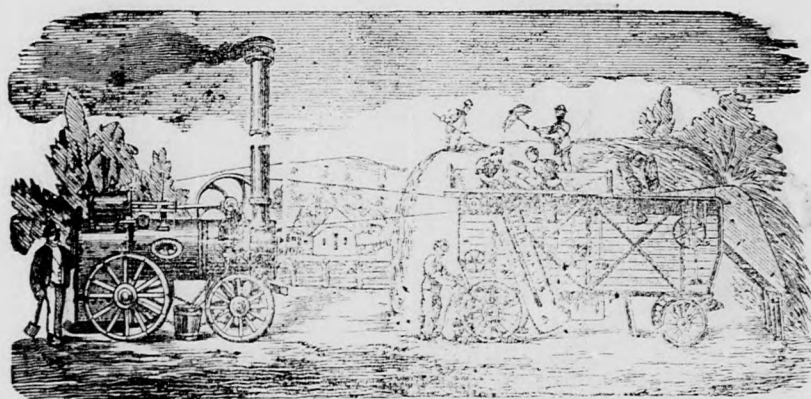
Alapított 1850-ben.

Budapest, Kigyló-tér 2. szám.

Bécs, V., Krongasse 6, saját házában.

A magyar királyi államvasutak gépgyára

a legújabb szerkezetű és minden tekintetben felülmúlhatlan
gyakorlatilag legjobbnak bizonyult

6, 8 és 10 lóerejű lokomobiljait

fa-, szén és szalmafűtésre,

valamint a magveszteség teljes mellőzését eredményező szab. meghosszabbított rázóasztal-
lal és szab. sajátos törekrostával ellátott

48, 54 és 60" széles vaskeretű gőz-cséplőgépeit,

mely újításokkal immár 450-nél több cséplőgép működik az országban fényes sikerrel,
továbbá

kitűnő szerkezetű **járgányos cséplőgarnitúráit,**
gabnatisztító rostáit, ekéit és mindennemű gaz-
dasági gépeit kedvező feltételek mellett ajánlja

FEHÉR MIKLÓS

a magyar államvasutak gépgyárának vezérügynöke

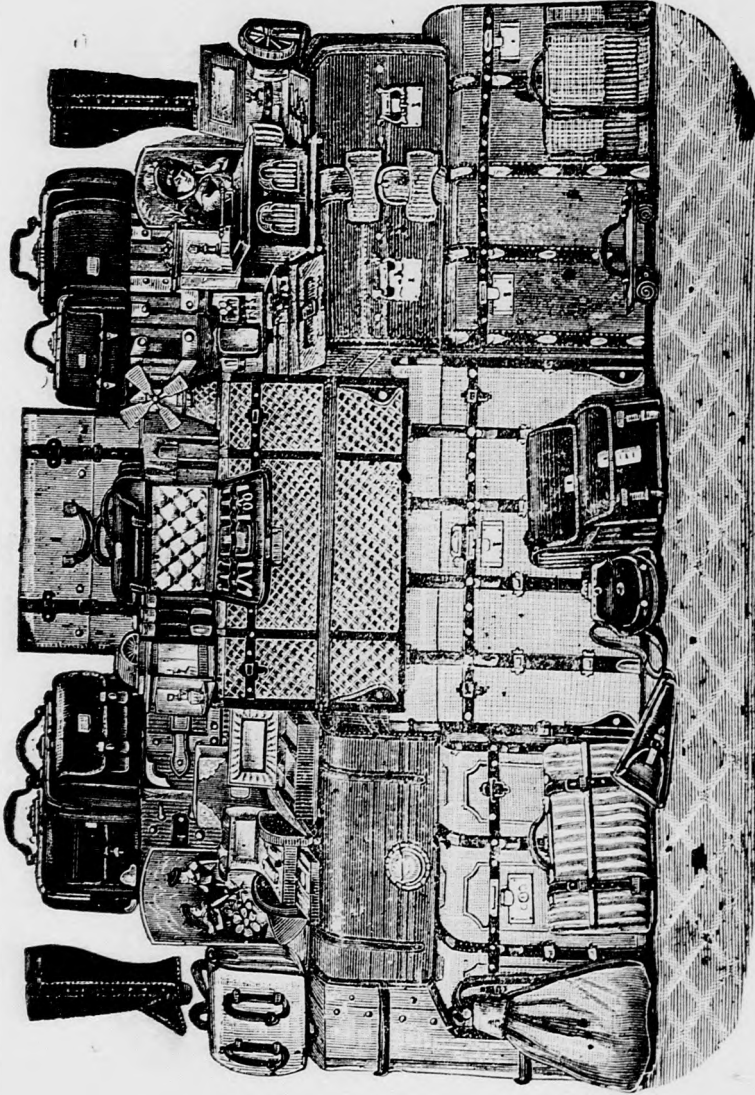
Budapest, IX., Üllői-ut 25. szám „Köztelek.”

Árjegyzékek ingyen és bérmentve.

UTAZÁSI CIKKEK RAKTÁRA

12 év óta közelismerésnek örvendő, s a nagyérdemű közönség kiváló bizalmát élvező üzleteink számát újabb időben egy **utazási cikkekkel** ellátott raktárral bővítettük.

Van szerencsénk a nagyérdemű közönség becses figyelmét ezen, a **kerepesi-ut 6. sz. a.** a nemzeti színház átellenében levő raktárunkra azon megjegyzéssel hívni föl, hogy abban az említett cikkekből a legjobb minőségűek, a legutányosabb szabott árak mellett, kaphatók.

Bátrak vagyunk megjegyezni, hogy a tájékozás végett felsorolt árak csak esekely részét tartalmazták azon cikkeknek, melyek, mint e szakbavágók, raktárunkban minden árban és minőségben kaphatók. Tisztelettel

KESMÁRKY ÉS ILLÉS

Budapest, Kerepesi-ut 6. szám.

Fiók-üzletek :

Becs. Mollardgasse 12.

Budapest, Hatvani-utca 10.

Disz-mű-különlégességek.

	Értől	frtig.
Utazó kézi koffer erős vászomból	2.25	5.25
Ugyanaz barna, vízm. vászomból	3.—	7.—
Ugyanaz csikos cérna vászomb. angol szíjakkal	6.50	8.—
Ugyanaz angol forma fin. kivit. Ugyanaz hasított disznóbórból . .	7.50	18.—
Ugy. ang. disznóbórb. leger. min. Női és férfi fá (láda)koffer kilt. vízmentes cérna vászomb. nál átvonva . .	14.—	25.—
Utazó kosarak, áthuzatlan sáthuzott vízm. vászomb. m. nagys. Plaidcsakok erős vízm. cérnavász. Utazó házi tásk. egyszerű fekete bőr norp forma Ugy. jobb minős. kiv. fémcsarkok és előtáskával Ugyanaz finom. különféle kivit. Ugyanaz szines.	4.—	30.—
Ugyanaz angol disznóbórból . .	18.—	36.—
	4.—	30.—
	6.—	40.—
	5.—	14.—
	3.75	6.—
	6.—	12.50
	12.—	30.—
	6.—	35.—
	14.—	40.—

Fiók-üzletek :

Budapest Kerepesi Bazár,
Nürnbergi, játék s kosarak

Lemberg. Theaterstrasse.

Carlsbad, Mühlgadgasse.

	Értől	frtig.
Utazó kézi táská toillette célra berendezve	10.—	100.—
Toilet necessaire mosdó készlet, göngyölh. vász. Ugy. fekete bőrb. Ugyanaz esette-formáb., fekete és szinesbórból Váltáska courier fekszin. bőrb. Kalap s Cylinder dobozokvászon és bőrből	4.50	10.—
Tourista táskák. Vadász táskák Vadász székék Eső-köpeny, jobb minőségben, urak és hölgyek részére, Értékpapír és váltótáskák. Angol plaidok Plaid szíjak. Utazó szivartáskák. Zseb-gyógytárák. Kutya-nyakkend.	6.—	50.—
Utazó tükrök fa kerettel	2.—	10.—
Utazó tükr. safian bőrből észszehajlítható.	1.—	4.—
Uj! Női készítés-kék préselt szines bőrköpeny, nickl kerék fogantyúkkal	2.—	8.—
Gallér és man-schetta - dobozok bőrből	1.—	10.—
	4.50	8.—
		stb. stb.

Fogak és fogsorok

u. m. kaucuk, vulcanit, celluloid és aranyba foglalt, amerikai zománccfogakat készít olcsó áron kezesség mellett

DICK B. Budapest, VII., kerepesi-ut 12.

Borivóknak, kik a bort savanyvízzel szeretik vegyíteni, mindenképp előtt a

MATTONI-FELE
GISSHÜBLER
legítisztább égvényes
SAVANYÚ-KUT

ajánlható. E víz közömbösíti a bor savát és az italnak felette kellemes, ingerlő mellékízt ad, annélkül, hogy azt feketére festené.

Bogdán József

kocsigyáros

ajánlja több százra menő legújabb divatu kocsijait, úgy kész halottas kocsijait a legkedvezőbb feltételek mellett, még részletfizetésre is.

Gyár: Budapest, IX., Páva-utca 10-12. Raktárak: IX., Páva-utca 7. sz. és Múzeum-körút 10 és 19. szám.

Nagy választék bádogos árukban 1000 féle tárgyban legszolidabban elkészítve. Különösen ajánlom új szerkezetű **Closeteket** u. m. szobai úrszékeket különféle mintákban, továbbá Angol Douche fürdő-készülékeket, u. sz. mindennemű kerti és fecskendőket továbbá virágvázákat, sirlámpákat legolcsóbb gyári áron és jótállás mellett. Kapható a készítőnél

KUTSCHERA GYÖRGY
Arany kéz-utca 6 sz. a „Vadászkürt” szállodával szemben,
Budapesten.

T. olvasóink becses figyelmébe!

Nagy és olcsó

BUTOR-ELADÁS

jótállás mellett!

2	drb. szekrény (fényezett)	28	frt.
2	ágy	24	"
1	mosdó	12	"
1	éjjeli szekrény (fényezett)	6	"
1	íróasztal	15	"
1	pamlag, és 6 szék ripsz v. jutta	50	"
1	pamlag, 6 drb zsöllye krepp v. jutta	68	"
1	pamlag, 6 drb zsöllye selyem	100	"
1	ottomán (krepp vagy jutta)	28	"
1	diván (krepp vagy jutta)	25	"

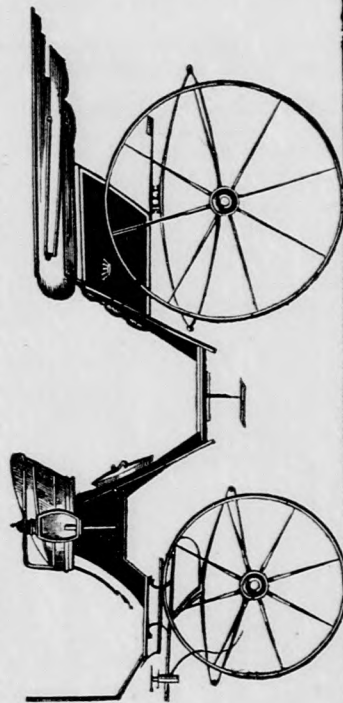
Dósa Kálmán

fővárosi asztalos és kárpitos-butortelep

BUDAPESTEN,

V. ker. Erzsébettér 19. sz. I. em.

Árjegyzéket bérmentesen küldök, nemkülönben levélbeli megkeresésre azonnal válaszolok.

ZSIGMONDY KÁROLY

kocsigyártó

Budapest, Múzeum-körút 21. szám.
Gyázkocsik községek részére. Árjegyzék ingyen.

WATERBURY-

Remontoir zsebóra á 650, Remontoir chronom. á 925.

Ébresztő-órák különféle árban.

A világ legjobb órái.

Tokjaik, álmány-ezüstből, mindig fehérek maradnak; járásuk pontos, szerkezetük tartós, külsejük csinos.

3 évi kezességgel adatnak el

a magyarországi főraktár és javítóműhely által

HÖTTELMANN A. Budapest

főraktár: | fióküzlet:

V., váci-körut 28/I. szám a. | IV., koronaherceg-utca 5.

Nagy választékos raktár japán és china-árakban.

Kitünő tea.

Van szerencsém t. uraságotat értesíteni, hogy az uraságotól vett „amerikai Waterbury-óra” egyike a jelen század legkitünőbb vívmányainak és kitünő szerkezeténél fogva minden ugyneve ett svájci órát jószágban felülmul, miért is szíves készséggel adom elismervényemet. N.-Kanizsa, 1888. jul. 26 án. K ö k é n y e s d y J á n o s, kir. telekkö. yvezető.

SORSJEGYEK eladása részletfizetésre

az 1883. évi XXXI. t.-ez. értelmében.

Megvételre ajánljuk a következő 10 darab sorsjegyet, melyeknek **évenként 20 húzásuk van.**

0-szes főnyeremény egyszeri húzásnál 225 000 frt.

Darab	Sorsjegyek	Evének húzás	Legközelebbi húzás	Főnyeremény
3	3% szerb 100 fr. sorsj.	5	Junius 14	100,000 frt
5	Jósziv-sorsjegy	3	„ 15.	50,000 frt
1	Magy. vör. ker. sorsj.	3	Julius 1	25,000 frt
1	Olasz vör. ker. sorsj.	4	Auguszt 1	100,000 frt
1	Bazilika-sorsj.	2	„ 31.	50,000 frt
1	Oszt. vör. ker. sorsj.	3	Szept. 2	50,000 frt

Ezen 10 darab sorsjegy kapható

36 havi á 5 frtos részletben.

Videki megrendelések pontosan teljesítettek.

Budapesti Előlegezési Bank- és Váltóintézet

Königsbaum és Haschek

Budapest, Károly-körut 18. szám.

Ügynökök előnyösen alkalmazhatnak.

Az uzsorás áldozata.

Társadalmi beszély. J. Bernhard nyomán németből dr. Komlóssy Ferenc. 8-rét. XI + 174 lap, ára 60 kr.

Ifj. NAGEL OTTO

könyvkereskedése Budapest, Muzeum-körut, a nemzeti színház bérházában.

Mondafüzér. Különböző népek mondái: az őskorból, lovagok korából és az újkorból, a világtörténelem bőséges anyagaiból merítve írta Clio (Kaloesa Róza.) Hat nagy színes kép és negyven metszettel Diszes kötésben, ára . . . 3.60
Tündérmesék. Elmeséli Tóni bácsi. Hat színes képpel. Offerdinger eredeti rajzai után. Ára csinos kiállításban . . . 1.20
Gyermekerti csokor. Dalok, szavalmányok, párbeszédek és társasjátékok, gyermekertek, óvodák számára írta Halász Sarolta, gyermekert vezető. Ára kötve . . . —.70
Gyermekek öröme. Tanulságos és mulattató képes könyv, versekkel és 6 olajnyomatu színes képpel írta Szabó Antal. Ára csinos kötésben . . . 1.20
Verses állatképek. Elrendezte Kaloesa Róza. Színes képek, vastag papíron, csinos kötésben ára . . . —.80
Oktató képek a kisdetek számára. Nagy elpusztíthatatlan szemléltető képeskönyv szí-

nes ábrákkal. Magyarázta Salgó Vincze. Ára keménykötésben . . . 2.60
Hazai állatok. Az állat leírása, szolgálata és az állati termékek feldolgozását eszközölő iparműhelyek nagy színes képekben és rövid nagybetűs szövegben magyarázta Gömböi Timót. Ára a teljes könyvnek . . . 2.20
Egy-egy félkötetnek csinos kötésben . . . 1.20
Fehér sas. Mexikói történet, a magyar ifjuság számára írta Baróti. Színes képekkel csinos kötésben . . . 1.80
Kedvencz könyv. Mulattató olvasmányok és versek gyermekek számára. Írta Fayné Hentaller Mariska. Szép színes képekkel és fametszettel. Csinos kötésben . . . 1.60
Egész és erkölcsi és illamszabályok. III. kiadás. Szerző Ruttkay Sándor. Ára —.06

Az itt elősoroltakon kívül valamennyi iskola- és más könyv általam jutányos áron beszerezhető. Videki megrendelések gyorsan és pontosan teljesítettek.

Kimerítő könyvárjegyzékek kívánatra ingyen és bérmentve